

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord.

N A D R U K V E R B O D E N !

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst mag ik U nog wijzen op het feit dat wij nu eenmaal niet alle dingen kunnen weten. Er zijn nu eenmaal bereiken des levens die zich ook nog aan onze waarneming onttrekken en wij zijn als zodanig niet in staat om te zeggen: dit is de absolute waarheid en wij kennen alle dingen en weten de kern daarvan. We streven hier wel naar en al datgene wat we in ons streven geleerd hebben dat stellen we gaarne tot Uw beschikking. We maken ook wel eens fouten, die fouten die zijn soms klein, ze komen niet vaak voor, maar als mogelijkheid blijft het bestaan. We zouden iets fout kunnen zeggen en daarom kunnen wij U niet verzoeken: "hoort ons aan en leef alleen maar naar datgene wat U hoort en beschouw dit alleen als de waarheid en de enige waarheid", integendeel, wij moeten U verzoeken toch vooral na te denken, om mede te werken met ons. Wanneer U voor Uzelf persoonlijk de problemen overweegt, wanneer U zelf nadenkt, wanneer U kritisch bent en controleert of dat nu wel juist is, dan geeft U ons een steun welks grootte U misschien niet eens vermoeden kunt, want hierdoor wordt het ons mogelijk om andere - meer stoffelijke gezichtspunten en wel juist uit Uw moderne tijd - hernieuwd in ons op te nemen, deze gedachten te leren kennen, juist over onderwerpen waar wij zelve vaak zo'n groot belang aan hechten. Ik verzoek U dus: denk na, durf kritisch te zijn. Wanneer U het er niet mee eens bent zeg dat, wanneer U iets onduidelijk vindt, vraag om uitlegging. We zijn hier allen vrienden onder elkaar en het is onze bedoeling om U zo goed mogelijk voor te lichten en U zo goed mogelijk te helpen. En wanneer U dit dan als inleiding wilt onthouden gedurende deze avond en gedurende alle avonden dat het ons vergund is - en daarmee bedoel ik niet eens onze groep alleen - om samen te zijn krachtens de Almacht die ons dit toestaat, met U die nog in de stoffelijke vorm leeft, dan hebben we daarmee al een grote reden tot dankbaarheid gevonden. En nu zal ik overgaan tot het eerste onderwerp van deze avond wat - zoals U bekend zal zijn - te allen tijde een onderwerp is van onze eigen keuze. Ik heb voor deze avond een onderwerp dat U misschien te eenvoudig zal lijken, en ik zou met U willen spreken over HET LEVEN zonder meer, alleen maar over het leven, het leven waar U allemaal middenin staat, het leven waarin wij op een andere wijze ook voortdurend gedompeld zijn, als in een bad van eeuwige kracht, het leven met al z'n aspecten en verschijnselen. Houdt mij ten goede dat ik dit eigenlijk zo eenvoudige onderwerp, hier voor U - een kritisch gehoor - durf aan te snijden. Maar leven en leven zijn nu eenmaal altijd twee dingen geweest; men kan positief leven en men kan negatief leven. Men zou zeggen: men kan leven als een bewust mens en men kan vegeteren als een pluisje dat door het noodlot wordt geblazen waarheen nu toevallig de wind het waait. En dat is nu een punt dat zeer zeker overweging verdient. Het noodlot dat heeft voor zo velen een zeer belangrijke taak in de samenleving. Het is het noodlot dat besluit dat U juist geboren wordt in een tijd waarin de verschillende principes worstelen, de één om behoud van oude waarden, het andere voor een vernieuwing die misschien even irreal is. Het is een noodlot dat U onderworpen wordt aan al deze eeuwige gebeurtenissen etc. O ja, dat weten we allemaal wel, noodlot, natuurlijk, wat kun je er aan doen? Een ongeluk ligt in een klein hoekje en per slot van rekening, we willen het wel maar we kunnen het niet. Daar heeft U de slagzinnen die in Uw stoffelijk leven zo'n ontzettend grote invloed hebben. Wel, als ik hierover wil spreken en ik wil dat op een prettige manier doen - tenminste voor mij prettige manier - dan moet ik eigenlijk eerst eens beginnen met onze eigen wereld. Per slot van rekening daar sta ik midden in en daar weet ik meer van, om dan vandaaruit conclusies te trekken over Uw wereld die hopelijk dan niet al te onjuist zullen zijn. We zien bij ons dat heel veel van wat U moemt overgegaan, veel van de mensen die de stof hebben achtergelaten, leven in een wereld die geheel of gedeeltelijk waan is. Sommigen leven daardoor in een rijk van grote kwelling, anderen leven in een wereld van grote schoonheid, maar ze hebben één ding gemeen: deze wereld herhaalt zichzelf en laat de geest niet toe verder te gaan op het pad der bewustwording, zij bevredigt uiteindelijk dan ook niet. In de diepste duisternis daar zijn van die zielen die met een onverschillige, hoogmoedige houding, trachten zich te verdedigen, hun eigen ik en hun persoonlijkheid, hun bezittingen te beschermen tegen wat zij zien als de onrechtmatige machten die hun trachten duidelijk te maken dat dit alles toch eigenlijk niet is zoals het hoort. We zien dromers die geloven in een zuiver menselijke hemel, dromers die daar leven en in aanbidding staren naar wat ze vermoeden een God te zijn, maar in werkelijkheid niets anders is dan een voorstelling van hun eigen gedachten. Kijk eens aan, dergelijke dromers hebben misschien een ogenblik van

geluk, van vrede en van rust. Maar wanneer ze ontwaken uit die droom dan hebben ze ontzettend veel in te halen, dan is het een pijnlijke ontgoocheling enerzijds en een plotselinge drang tot daden die de mens niet meer gelukkig maakt, die die geest niet toelaat om de klanken te verstaan die overwaaien uit een sfeer die hoger, die schoner en die beter is en meer werkelijk. En wanneer we dat zien in onze wereld, dan mogen we toch aannemen dat er ook in Uw wereld veel mensen zijn die positief en negatief dromen. Dat zijn de mensen van de slagzinnen, van de slogans, de mensen van de dogma's en van de gewoonten waar niet van mag worden afgeweken; dat zijn de mensen die geperst in een keurslijf van conventies, gestorven zijn zonder dat ze het wisten. Leven dat betekent niet alleen beantwoorden aan de wetten van de burgerlijke moraal, dat betekent niet alleen datgene wat je taak nu eenmaal is volgens een burgerlijke maatschappij, volbrengen zonder meer, dat betekent niet van het leven alleen maar vreugde en bevrediging van lusten verlangen. Leven moet zijn een voortdurend streven naar beter en naar hoger, dat kent geen rust. In de jeugd is het het ervaren dat trekt. En in de jeugd zien we dan ook dat de meesten nog in staat zijn om grootse dingen te doen. Grootse misschien slechts in hun eigen ogen, geboren uit dromen die de wereld misschien belachelijk vindt, maar het is er, het vuur, het enthousiasme, het doorzettingsvermogen. En maar al te vaak zien we hoe deze wilde wateren van levenskracht, van bruisende lust aan het bestaan, van moed om te leven, wordt gekanaliseerd en uiteindelijk het kanaal ontaardt in een riool, een riool waarin alle débris van vergane begeerten, van niet vervulde verlangens, van beschaamde verwachtingen, het leven zelf maken tot een voortdurende onreinheid en kwelling. Dat komt omdat men dan de wetten gaat stellen boven het leven. Geloof mij, er zijn wetten die men niet straffeloos overtreedt, maar dat zijn niet de wetten die mensen geschreven hebben, maar die God geschreven heeft, dat is "heb Uw naasten lief gelijk Uzelve", "gij zult niet voor Uzelf begeren", dat is: "gij zult niet ontvluchten aan de verantwoording die op U rust." Dat zijn wetten die kan men niet straffeloos tarten of overtreden. Maar er zijn veel andere wetten die uiteindelijk wel in het leven worden tot een hindernis. Wanneer U hier zit, hoeveel Uwer zijn dan in staat om een wet te begrijpen, zich naar die wet te voegen en toch vrijelijk te denken? Hoeveel Uwer zijn in staat om een Bijbel te lezen en te begrijpen en zonder met een zekere verwaandheid degenen die zich aan het woord houden, van U af te stoten, doch de waarheid die zij voelt achter de regels, in praktijk te brengen? Toch zijn dat de krachten die bij het werkelijke leven horen. Werkelijk leven dat wil niet zeggen zo maar alles z'n gangetje laten gaan. U bent geen goed mens als U niet zondigt omdat er geen gelegenheid tot zondigen is; U bent geen goed mens wanneer U de wetten handhaaft omdat het nu eenmaal zo lastig is als U ze breekt, want dan krijg je maar een hele hoop ellende en narigheid, boeten en gevangenisstraffen en wat erbij hoort. U bent geen goed mens wanneer U denkt dat wanneer iets voor U past, dat iedereen het nu maar moet aanvaarden; U bent zeker geen goed mens als U zegt: ik sta hoger dan jullie allemaal en jullie zijn dwazen; dan bent U een negatief mens. En dan weet U het misschien zelf niet, maar dan vegeteert U langzaam weg in de verstarring van gekristalliseerde ideeën die geen verandering meer mogelijk maken. Maar wanneer U wel wilt leven, wanneer U werkelijk leven wilt - en daar bedoel ik niet mee zoals de mensheid denkt over leven, uitspattingen en orgieën beleven dat is geen leven, dat is verstarren in de modder van het leven en er misschien in verstikken en ondergaan - maar het werkelijke leven dat betekent, mijne vrienden, voor U in de stof geloof ik evenzeer als bij ons in de geest, voortdurend zelve het contact zoeken met de hogere Macht, voortdurend zelve eraan werken dat die idealen en die gedachten die in U leven, verwerkelijkt worden door Uwe handen. Werkelijk leven dat is de mensheid begrijpen zonder te oordelen en zelve de waardente scheppen die volgens U bij een ander misschien ontbreken. Werkelijk leven is boven alles geloof ik, zich bewust zijn van het goddelijke dat rond ons is. Wanneer wij niet weten dat er een onnoemelijke bron van kracht rond ons is, die ons telkenmale weer vervullen zal, wanneer onze geest zich openstelt daarvoor, wanneer we niet weten dat God vele krachten heeft geschapen, maar dat uit God het kwaad niet werd geboren, maar slechts werd geboren uit de mens, ik geloof dat we dan moeten zeggen: een dergelijk mens weet niet wat leven is. Leven kan schoon zijn. En wanneer ik dan hier zo langzamerhand aan het einde ga komen van dit - naar ik hoop voor U niet te vervelende en ik meen zeer zeker niet te lange betoog - dan zou ik een ogenblik willen proberen U een beeld te geven in woorden van wat voor ons, wat voor mij, leven betekent. Er zijn ogenblikken dat de geest plotseling stil is, dat het streven U verlaat en dat het is ofdat ge wachtende ligt op een komende kracht en ge weet niet welke. En dan, dan voelt men zich als een bloem die nog gesloten op de weide staat en rond zich reeds voelt de weldoende vorming van de dauw die zodadelijk zal schitteren in het zonlicht. En dan, dan komt er een verlangen, een verlangen dat is vrede en geluk en toch verlangen en men vergeet zichzelf en men plooit zich open, en ziet daar is een zon die kracht geeft en leven in een schoonheid en een volheid die beschrijving tart. Dan is het of dat alle dingen verenigd zijn in één klank, of dat er maar één woord is in de gehele wereld dat alle dingen uitdrukt; dan is het of de levensstromen gaan en komen van mens tot mens, van individu tot individu, overal heen, overal terug, steeds weer één pulserend geheel, totdat het hele Al in één

harteklop gevuld is met de zaligheid van het leven, van het zijn. Een roes? Neen, ik geloof niet dat ik het een roes mag noemen, want als het een roes zou zijn, zouden we dan ook zo duidelijk kunnen ervaren, zouden we dan ook zo gesterkt - wanneer we een ogenblik terugkeren tot onszelf - verder kunnen gaan? Want er komt een ogenblik dat onze gedachten terugkeren tot het eigen ik en we ons haast onmerkbaar beginnen af te sluiten van die eeuwige kracht, het is of we haar op dit ogenblik niet meer volledig kunnen verdragen. Er is zoveel door ons heengestroomd, aan denken en aan weten, zo veel aan geluk dat niet te dragen is. En dan ontwaken we weer tot ons eigen zijn en dan dromen we nog na misschien een ogenblik, de verheerlijking van het leven die zoëven in ons was, maar we voelen dan duidelijk dat dit nog niet het volle leven is, deze vorm. We voelen dan daareven - toen het licht ons doorsidderde en doortrilde - dat we toen pas leefden. En diep in ons hart zijn we ons ervan bewust dat onze overgave niet groot genoeg was, dat we nog niet volledig ons konden concentreren en opgaan in deze grootse kracht. En dan gaan we verder. Maar dat we leven dat hebben we alleen te danken, die lichtende gedachte die als een belofte en vervulling blijft geborgen bij onze heiligste ervaring. Daardoor leven wij en al het andere en alle andere vorm en alle zijn en zelfs alle arbeid, zonder dat is zij voor ons geen werkelijk leven meer. Zo kan leven zijn en zo kan het ook zijn op Uwe aarde, ook in Uw wereld met al haar verwarring, haar verdwazing, haar wanhoop en haar ellende. Want ook in Uw wereld straalt datzelfde tintelende licht, ook in Uw wereld is er een kracht die bereid is om U te doorstromen en te vervullen en U te verheffen boven de grenzen van het menselijke zijn, ja boven de goest. Dát is leven en om dat leven te behouden moet steeds dat ideaal, moet steeds die gedachte, die belofte en die zekerheid op de achtergrond staan van elk gebaar, elke handeling, elke gedachte. En telkenmale wanneer we daar van afwijken, dan verloochen^{en} we onszelf, dan geven we iets van ons leven prijs. Het leven is uiteindelijk een eenvoudig ding, het is een kracht die ons gegeven wordt en waarmee we vrijelijk kunnen handelen, o, meer vrijelijk dan U denkt, ondanks dan de gebondenheid van vorm en de beperking die omgeving en tijd U op kunnen leggen. Maar om dat leven werkelijk bewust te ervaren, moeten wij doordringen tot de levende kracht zelve. Dan eerst leven we, zo we dat niet doen en dit niet ervaren en niet kennen, noch daarnaar streven, wat zijn we dan meer dan een vegeterende plant die zichzelf niet kent en misschien zo dadelijk uiteenvalt in ontbinding en verrotting, slechts achterlatende het zaad waaruit een nieuwe van de soort voort zal komen, die misschien iets meer zal zien. Dit heilige dat is in alle dingen omdat het een gave is, een gave die men zich niet kan verwerven, die men een ander niet schenken kan, omdat het is de essence van de goddelijke uiting en het is ook vaak een ingewikkeld ding, een ingewikkeld ding wanneer we dat leven, onze eigen wetten en eisen op willen leggen en denken dat we God kunnen regeren, want Gods leven - zoals Hij het heeft geschapen - gaat voort en er is geen kracht geschapen in het Al die dit leven zonder Zijn wil uit kan blussen. Maar wanneer we dit leven maken tot een bewustzijn, wanneer we bij elke ademhaling als het ware, ons bewust zijn van het leven en dat elke polsslag opnieuw betekent een verzekering van de kracht die rond ons is, ja, ik geloof dat dan, ook in Uw wereld, het leven schoon kan zijn, een bron van vreugde en een weg die leidt tot de grote vrijheid van te zijn in de volheid van God en Gods licht. En daarmee vrienden, besluit ik dit onderwerp. Ik hoop dat het U toch niet heeft teleurgesteld, ondanks het eenvoudige onderwerp. En wanneer U daar wat over te zeggen of te vragen heeft, och, gaat Uw gang, vraagt! Maar vergeet één ding niet, dat de vragen pas werkelijk opgelost zijn, wanneer U zelf ten volle leeft en het leven kunt ervaren. Ook wanneer ik ze in woorden misschien juist geformuleerd, U op kan lossen. Is er iemand die een vraag wenst te stellen? Ik mag dus aannemen dat dit niet het geval is? Wanneer er nog vragen over zouden rijzen, kunt U die aan de "vragenrubriek" voorleggen. Ondertussen neem ik afscheid van U en geef het woord aan de tweede spreker. Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, D e n H a a g.
Bezoekt deze trouw en introduceer steeds weer vrienden en kennissen, mits zij serieus van ons werk willen kennismaken.

Goeden avond vrienden,

Als tweede spreker is m'n taak om een onderwerp naar Uw keuze voor U te behandelen. Vertelt U dus maar: wat is dat? Waar spreken we over?

- x Leiding. Ik heb hier een onderwerp gekregen; ik zal het U even voorlezen: Vrije wil, bestaat er een vrije wil voor de mensen of is alles voorbestemming?
- Je zou haast zeggen dat de vragensteller het onderwerp van de eerste spreker gevoeld heeft, he? Nu kijk eens, eigenlijk is die vraag zo eenvoudig op te lossen, daar behoeven we geen onderwerp van te maken, maar ik zal het toch maar doen. Het wordt mij als onderwerp opgegeven, dus vooruit dan maar weer. Kijk eens even, heeft een mens een vrije wil? Ja, natuurlijk heeft de mens een vrije wil, of zijn er niet een hele hoop dingen die U wel wilt? U wilt misschien graag dat het

mooi weer is en U kunt ook willen dat het regent, dat hangt helemaal van Uzelf af wat U wilt. De één die wil misschien een nieuwe crapaud kopen of een nieuwe jurk en de ander die wil een reisje maken langs de Rijn. Die wil die is wel vrij, wel ja, een volkomen vrije wil heeft de mens, maar de vraag is: is die wil zodanig dat ze zonder meer zichzelf verwerkelijkt en dat is wat anders. Als U zegt: "ik wil een reisje langs de Rijn maken", dan kunt U dat nog zo hard willen, maar als U zelf niet zorgt dat U de nodige financiën en paperassen - ik heb me laten vertellen dat die tegenwoordig schrikbarend veel en schrikbarend duur zijn - bij elkaar hebt, dan zult U nooit in Uw leven de Rijn zien. Dus de wil is wel vrij maar hij vraagt ook nog iets anders. Hij vraagt dat deze wil wordt aangevuld door de uitdrukking van de wil in de daad. En nu zijn we er al weer iets dichterbijgekomen, dus als U voldoende sterk bent in Uw willen - om niet alleen te zeggen: "ik wil het" maar om het ook te doen voorzover het in Uw macht is - dan heeft U kans dat die vrije wil zich verwerkelijkt. En nu zeg ik "kans", he, en daar komen we nu aan de beperkingen. Als Uw wil werkelijk volledig ongebonden was, dus niet gebonden was aan de beperkingen van Uw eigen wezen, dan zou het stellen van de eerste daad, de vervulling van de gehele wilsacte moeten betekenen, nietwaar? Dus als U zegt: "loop naar de maan" en U geeft de eerste schop, dan zou de rest vanzelf moeten gaan. Maar dat blijkt nu niet het geval te zijn. Wat is hier dan eigenlijk aan de hand? Is die wil dan niet vrij? Ja, die wil is wel vrij. U kunt een zegenspreuk uitspreken en een vervloeking, precies zoals U dat zelf wilt. Maar het blijkt hem dus te zitten in de daad en nog erger, niet alleen in de daad maar ook in de omstandigheden. Ja, die omstandigheden dat is altijd een lastig iets, want er zijn altijd wel weer barrières, zo van die grote hinderpalen en van die muren zo hard als steen waar je met je kop misschien tegenin kunt rennen, maar waar je zo gauw niet door of overheen kunt. Ja, dan zouden we dus moeten zeggen: de daad is beperkt, terwijl de wil vrij is. Als de daad beperkt is, dan betekent dit dus, dat U gebonden bent aan Uw eigen materie en aan de mogelijkheden daarvan, ja nog meer, dat het al of niet tot werkelijkheid worden van een bepaald wilsverlangen dat in daad werd omgezet, afhankelijk is, ook van omstandigheden buiten U. En als we het alleen van die kant zouden gaan bekijken, zouden we dus moeten zeggen: er is een absolute lotsbestemming. Toch is dat niet waar, Want wanneer U een liter melk te trinken krijgt, dan kunt U daar een slok van nemen, U kunt er een halve liter van drinken of een hele, nietwaar? Nu ligt het aan U hoe U die liter melk behandelt. Gebruikt U hem onmiddellijk, dan heeft U zelfs kans dat U zich daar niet helemaal prettig bij voelt, wanneer U er niets anders bij hebt tenminste. Gebruikt U haar met mate, maar zorgt U dat ze gauw op komt, dan heeft U volledig genoegdoening daarvan. En laat U hem een dag staan, dan blijkt hij de volgende zuur en onbruikbaar te worden. Zo gaat het nu met heel veel van die stoffelijke dingen. Heel vaak biedt het lot U wel aan een bijzonder iets, een buitenkansje, maar dan moet U eerst er eens over nadenken: U wilde dat wel, maar wil ik nu wel werkelijk. En dan zijn er mensen die storten zich daar hals over kop in, zonder verder nagedacht te hebben en die komen er dan over het algemeen bekaaid mee af. Er zijn er ook die onmiddellijk beginnen, maar die het met beleid doen, die komen over het algemeen er heel gelukkig van af.. Er zijn ook mensen die bang zijn om dat mooie nu te aanvaarden en aan te nemen en die zien dan over het algemeen dat, als ze eindelijk besloten hebben het dan toch maar te doen, dat het niet meer kan, dus dat de zaak zuur geworden is. Zo is dus 's mensen leven bepaald, want in een mensenleven rijdt zich mogelijkheid aan mogelijkheid en buiten deze mogelijkheden kan men over het algemeen niet gaan. Zo zouden we kunnen spreken van een afgeperkt of afgepaald levenspad. Dat is allemaal best, maar waar blijft dan onze vrijheid van wil? Ja, is dat levenspad zo afgeperkt dat er helemaal niets meer aan veranderen kan? Nou, dat geloven we nu juist niet; wij zeggen alleen door de accenten verschillend te leggen, nietwaar, kun je een heel ander aspect krijgen. Het is als het ware of het leven een soort notenbalk is, er staat zo op het papier een aantal lijntjes, nietwaar, en een zekere lengte en daar heb je een aantal noten bij; dat aantal noten is ook vastgezet, maar je kunt zelf bepalen of je dat melodietje in driekwarts-, in tweekwartsmaat speelt of dat je er wat zestiende tussendoor gaat gooien, je kunt bepalen of het hot en swing of zwaar klassiek is, je kunt bepalen of deze melodie harmonisch zal zijn of een volkomen disharmonie. En toch zijn de ingrediënten volledig dezelfde. Wanneer U nu tegen een componist zou gaan zeggen: "ja, kerel, jij bent niet vrij, jij moet dat zo doen." Wat doet hij dan? Dan zegt hij: "o, kan ik dat niet" en dan zet hij een aantal puntjes om en dan gaat degeen - die van lotsbestemming uitgaat - zeggen: Ja, want ik moest dat tegen jou zeggen en dus moest jij het veranderen. En zo kunnen we natuurlijk nog verder gaan, maar ik geloof niet dat dat waar is, want door die verandering kan wel de gehele werkelijke waarde van het stuk geheel veranderd zijn. Elke mens komt in de wereld met zekere eigenschappen, gedeeltelijk lichamelijk, gedeeltelijk geestelijk, bestaande in hoofdzaak uit ervaringen, die dan als intuïtie, aanvoeling etc., als begaafdheid in vele gevallen ook, in het menselijk leven wel degelijk een woordje meespelen. Maar nu heeft die mens gekregen dat leven; 't is als het ware of God heeft gezegd: nou, maak nu maar eens een opstel,

zoveel letters, zoveel woorden, zoveel papier, kijkt nu eens wat je ervan maakt. En misschien zouden we nog verder kunnen gaan en dat God erbij zou zeggen: en denk erom die en die punten moet je in dat opstel verwerken. Dat is natuurlijk allemaal heel aardig, maar ligt het dan toch niet aan Uzelve of dat opstel een goed opstel of een slecht opstel wordt? Ligt het ook niet aan Uzelve of de nadruk wordt gelegd op de prettige, de gelukkige ogenblikken en punten, of dat het geheel van dat opstel - dat leven heet - eigenlijk meer wordt een soort requiem voor een onbekende. Dat is nu juist het grote punt; daarom geloven wij in een vrijheid van wil. U heeft een vrijheid van wil omdat U uit de gegeven omstandigheden te allen tijde datgene kunt maken wat U werkelijk en intens wilt en verlangt. Als U wil groot genoeg is, nou dan is er niet veel wat in Uw weg kan staan. Er zijn voorbeelden te over waar de wilskracht van mensen, schijnbaar bovennatuurlijke weerstanden zelfs, konden overwinnen. Er zijn zelfs voorbeelden van mensen die alleen door hun wil in staat waren dingen te doen - ook aan anderen - die de wereld zelf eigenlijk voor onmogelijk hield. Die wil die is dus wel heel erg belangrijk en die wil die is ook wel vrij. Die wil is vrij om te kiezen op welke wijze het gegeven leven gebruikt zal worden en wat men zal doen met de waarden die in dit leven verborgen liggen. Of bij wijze van spreken de schatten van wijsheid die in dat leven geboden worden, ergens weggegooid worden, of dat ze worden gemaakt tot een schat die men mee kan nemen overal, zelfs wanneer men eenmaal - zoals de wereld dat noemt - doodgaat. En U kunt zelf bepalen of U Uw medemenssen geluk brengt of dat U ze alleen maar ongelukkig maakt. Er zijn van die mensen die zijn alleen maar gelukkig wanneer ze ongelukkig zijn. Ja, dat is nu een woord en een woordspeling die meer gebruikt wordt, maar het is waar. Deze mensen beklagen zich erover dat niets slaagt, maar in hun hart verlangen ze ook niet dát het slaagt. En dit zijn vaak de grote voorstanders van een lotsbestemming. Geloven aan een lotsbestemming zonder meer, dat zou geloof ik wel eens vaak meer een geestelijke luiheid kunnen zijn dan een werkelijke overtuiging. Per slot van rekening, als je te lui bent om een hand uit te steken, ook al zit je midden in luilekkerland, dan kun je wel zeggen: ja, maar het is mijn lot nu eenmaal om zo lui te zijn en daarom zal ik doodhonger. De wereld is eigenlijk een soort luilekkerland, al is het dan niet op die manier dat gebraden duiven U in de mond vliegen en de zwijnen die er rondlopen zijn niet gebraden en dragen zeer zeker geen vork en mes bij zich voor het gemak van ieder die gebruik wenst te maken van een of ander deel, nietwaar, om de honger daarmee te stillen, dat is zeker waar. Maar wat biedt dit leven allemaal niet? Daar is elke dag de zon, nu eens gehuld in navelen dan weer in schoonheid, klaar om een ieder die ervan genieten wil, te doen genieten. Daar is de regen die misschien wel eens een keer onaangenaam kan zijn voor de een, maar die voor de ander in de schoonheid van de patronen die hij tekent in het water, of in het doen ontstaan van duizenden en miljoenen kleine putjes in het droge zand, een heerlijkheid kan zijn. Daar is dat hele leven, daar zijn al die mensen die U ontmoet en die, wanneer U vriendelijk tegen hen wilt zijn en wanneer U ze wilt helpen, zonder te vragen wat krijg ik ervoor terug, ik bedoel dus niet helpen op de manier van sommige gidsen - ik weet niet of het nog bestaat, maar vroeger had je die dan, van die hostelslepers die je je kleinste koffertje ontfutselden, nietwaar, en dit dienstbetoon dan minstens beloond wensten te zien met een bedrag, aangemeten aan vier of vijf uren zware arbeid - dergelijk dienstbetoon bedoel ik niet, maar ik bedoel die prettige geest van: kom, die mens schijnt daar niet alleen mee klaar te komen, laat ik eens kijken of ik hem helpen kan. En dan de voldoening als je iemand kunt helpen, en omgekeerd ook de voldoening als je eens een keer geholpen wordt door iemand. Dat zijn toch dingen die Uzelf bepaalt. U wilt helpen, of U wilt niet helpen, U wilt de schoonheid zien of U wilt ze niet zien, U wilt werkelijk gelukkig zijn en aanvaardt daarom het gehele leven en al z'n moeilijkheden, of U wilt het niet zijn en beklaagt U daarom over alle dingen, zelfs over de vreugde in het leven. Die vrije wil bepaalt het leven. Niet het totale verloop der dingen misschien, maar ze bepaalt toch wel degelijk Uw leven, hoe U het zelf belooft. Als er geen vrije wil was, waarom zou dan de bedelaar gelukkig kunnen zijn en de millionair ellendig? Men is vrij om te reageren op de dingen zoals men wil. En juist in dit reageren op de dingen, daar ligt de grote waarde van het leven. Als U tegen wil en dank honderd man uit het water redt, heeft dat niets te betekenen, maar als U vrijwillig één hondje uit het water haalt, dan heeft het wel wat te betekenen. Het is de vrijwilligheid waarmee het goed wordt gedaan, het is de absolute ontkenning van al hetgeen wat men kwaad noemt, die de werkelijke waarde uitmaken van de vrije wil. En wanneer we dit werkelijk zo kunnen begrijpen dan geloof ik dat U het met mij eens zult zijn wanneer ik zeg: ja, er is een vrije wil, er is een totaliteit van zijn en die noemen we de schepping. In die schepping zitten in, daar zit ook Uw kadetje in, vers of niet vers; daar zit ook in die bloem die daar bloeit en die mug die U net op die lastige plaats steekt daar, die zitten er allemaal in. Maar hoe U in deze wereld leeft, wat U ervaart, dat is Uw vrije wil en die gaat zover, dat U op een gegeven ogenblik kunt zeggen: ik wil dit leven wat ik op het ogenblik leef niet meer, ik wil ook niet mijzelf ontdoen van iets dat mij gegeven werd, maar ik ga mijzelf veranderen. En

dan kunt U mij geloven en U kunt zeggen dat ik gek ben, maar dan is volgens de ervaring dat een ogenblik waarop het totale lot en dus ook het totale verloop der gebeurtenissen in een leven verandert. Wel zijn de nieuwe gebeurtenissen weer door een keten aan elkaar gebonden, maar men heeft de ene keten vrijwillig verlaten voor de andere krachtens zijn wilsvermogen en de uitwerking daarvan in de daad. Ik geloof dus, ja, dat we kunnen zeggen: er bestaat een vrije wil, maar deze wil moet sterk zijn en deze wil moet niet alleen blijven bij een verlangen, maar ook in staat zijn om de daad, ten koste van alles - zolang het niet is ten koste van een ander - door te zetten. En ik geloof dat we daar dan de oplossing van het probleem dat ik nu voor Uw welzijn - omdat het een onderwerp is - nog een klein beetje heb uitgesponnen, hebben we dan toch wel gevonden geloof ik. En als U het niet met mij eensbent, nou, dan vertelt U het maar.

- x Mag ik hier nog eens even een vraag over stellen. Ik zou graag Uw mening eens willen horen over de geboorte van de vrije wil. Wordt de wil in de mens individueel geboren of was hij-voor de wil bewust bij de mens was - misschien in fijnere trilling in de aether of in de cosmos om hem heen?
- Nou, als we nu eens zouden zeggen: "God schiep hemel en aarde", een bekend woord. Moet God dat gewild hebben, ja of neen? Ik geloof dat - als we een goddelijke entiteit aannemen - er zeer zeker een wil moet zijn. En dan horen we later: "dat God schiep naar Zijn beeld en gelijkenis", wat uiteindelijk werd de mens. Dan geloof is dat dat juist op die wil en dat wilsvermogen wel op de eerste plaats betrekking heeft en dat we dus aan kunnen nemen dat elke scheppingsvorm een vrije wil bezit, zoals U het noemt dan zeer eterisch daaromheen zwevend, die geboren wordt uit een totaliteit van ervaring die onderscheid mogelijk maakt en daardoor een keuze. Zodra dus het bewustzijn zover gekomen is dat keuze mogelijk is, functionneert m.i. ook de vrije wil. Dat wil dus zeggen dat de vrije wil bij een jongmens b.v. potentieel aanwezig is, maar eerst tot werkelijke uiting komt wanneer een aantal ervaringen zijn opgedaan waardoor deze wil - buiten lichamelijke behoefte om - kan worden uitgeoefend in een bepaalde richting. Het kan voor sommigen dus reeds enkele weken na de geboorte zijn, voor anderen kan het jaren duren. Voldoende antwoord zo, ja?
- x Ja, ik dank U zeer.
- Over het onderwerp geen vragen meer?
- x Ik wilde in verband met dit onderwerp nog een vraag stellen over de verschillende trappen van bewustwording.
- Nou, we kunnen het proberen. Dus wat wilde U er over weten?
- x Ik wilde weten wanneer het eerste begin van bewustwording in de mens komt en hoe zich dat in de loop van zijn leven verder ontwikkelt.
- Het eerste begin van bewustzijn in de mens. Nu kijk eens, dan moet ik allereerst voorop stellen dat de doorsnee mens niet is een prille geest en over het algemeen zelfs niet wat men noemt een maagdelijke geest d.w.z. een geest die voor de eerste maal incarneert en dan uit hogere regionen. Er is dus een zeker geestelijk vermogen aanwezig, een geestelijk vermogen dat zich uit in neigingen, verlangens naar bepaalde dingen en afkeer van andere. Dan zien we daarbij het lichaam met ook z'n zelfde eigenschappen, z'n eigenschappen dus, waardoor het voorbestemd is als het ware om bepaalde dingen gemakkelijker en sneller te accepteren dan andere. Dan zien we dat in het kind de eerste bewustzijnsgraden eigenlijk gedurende de laatste anderhalve maand van de zwangerschap ontstaan n.l. een zeer intens delen van behagen en onbehagen van het moederlichaam. Dat is dus het begin van het bewustzijn. Dit wordt later voortgezet en leidt tot een ervaren van bewustzijn en nietbewustzijn, van licht en donker, om al zeer spoedig aan te worden gevuld door verzadiging en honger, dus lichamelijke behoefte en lichamelijke tevredenheid. Uit deze geschillen wordt het bewustzijn opgebouwd want nu gaat men leren in elk dezer verschillende genoemde factoren een aantal graden te onderkennen. Uit deze graden wordt dan een zekere handelingswijze gedistilleerd die dus de grootst mogelijke bevrediging schijnt te beloven. En uit dit bewustzijn - dat dan ook werkelijk al reeds een ontplooid bewustzijn genoemd kan worden - zien wij dan verder het haken naar ervaring, het onderzoek, dus het uitbreiden van het bewustzijn door al het onbekende te trachten in eigen bewustzijn te betrekken en vandaaruit komen we dan tot de eerste werkelijke wilsdaad, de wilsdaad waarbij men wetens en willens iets verwerpt, niet omdat hier lichamelijke of zuiver geestelijke noodzaken voor bestaan, maar alleen omdat men een ander iets prefereert. Het is een beetje kort nietwaar, maar ik hoop toch dat het duidelijk genoeg is. Wanneer U over dat onderwerp verder wilt gaan zou ik zeggen, kunt U dat misschien het beste doen met de "vragenrubriek" zover als die tijd heeft, want ik zou dan op het ogenblik toch wel over willen gaan tot het vrijgeven van het medium. Waarmee ik U allen een goeden avond wens en de daad bij het woord voeg.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan J.L.Buitendijk, Buys Ballotstraat 11, D e n H a a g. U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE

Voor hen die niet aanwezig waren merken wij op dat voor het beantwoorden der vragen weer de ons bekende geestige intelligentie aanwezig was.

Leiding. Zegt dat er buiten de schriftelijke vragen ook gelegenheid is tot mondelinge vragen stellen, waarbij hij ^{verzoekt} met het oog op het toestel - de vragen heel duidelijk uit te spreken en niet te hoesten wanneer er een vraag vanuit de zaal gesteld wordt daar hierdoor het woord verloren gaat.

- Goeden avond vrienden,

Niet hoesten, het is gewoon het turfschip van Breda.
Gelach.

- Enfin, daar gaat het nu niet over; ik heb het genoeg - nu ja, genoeg - om de "vragenrubriek" te behandelen, laten we zeggen de taak. Dan kan ik niet zo op mijn eigen houtje wegbabbelen als ik anders wel eens graag doe, maar, nu ja.
- x Leiding. Vriend, ik heb hier twee schriftelijke vragen ontvangen, de rest komt misschien wel uit de zaal:

Wat is Uw oordeel over de onsterfelijkheid der ziel waar de Bijbel spreekt over "wederopstanding des vleses" en de uitdrukking "vlees" (sarx) omvat de ganse actualiteit van de volledige mens, niet alleen zijn lichaam is vleselijk maar ook zijn ziel. Het is heel de natuurlijke mens.

- Nou, gelukkig dat ik een theoloog aan de lijn heb hoor, maar kijk eens even, we moeten de zaak ongeveer zo bekijken: is God alleen maar geest? Neen, nietwaar? Is God alleen maar ziel? Ook niet, God is alles. En een mens wordt uit God geschapen. Wat nu uit God voortkomt dat zou misschien z'n bewustzijn kunnen verliezen, z'n persoonlijk bewustzijn - maar nooit z'n bestaan. Want als er één ding in de wereld was dat werkelijk ophield te bestaan en niet slechts van vorm of van bewustzijn veranderde, dan zou dat betekenen dat er een deel van God kon sterven. Dus de ziel is eeuwigdurend en hetzelfde geldt voor de geest, de geest is ook eeuwigdurend, waarbij we hoogstens het verschil kunnen maken dat de ziel een noodzakelijke eeuwigdurendheid is, terwijl de geest slechts eeuwigdurend is als uiting van de ziel en dus, verbonden met deze ziel voor zichzelf - hetzij reëel, hetzij potentiëel - ook een eeuwigdurend bestaan heeft. En datzelfde dat geldt nu ook weer voor de materie. De materie is de uiting van de ziel in gekristalliseerde vorm, dus alle stof is dezelfde kracht die in de geest schuilt, alleen deze maal in een vaste vorm, terwijl ze in het rijk van de geest in een vluchtiger vorm bestaat. En deze beiden zullen uiteindelijk niet zo erg veel verschillen van die ziel, ofschoon de ziel de opwekker en instandhouder van deze kracht is. Als er dus wordt gesproken over een verrijzenis des vleses, dan kan er niet alleen een lichaam in z'n eentje opstaan, want een lichaam zonder geest is geen mens en een geest zonder ziel is ook maar een schil, heeft ook niets te betekenen. Moet de mens dus opstaan uit de dood, dan zal hij moeten zijn: ziel, geest en stof, samen omvat door de naam "mens". En daaruit kunnen we dan ook nog concluderen dat een opstanding tevens zou zijn de harmonische voleinding van de bewustwording. Want, aangezien in elke ziel de mogelijkheid tot volmaaktheid ligt, moet zij in staat zijn deze volmaaktheid uit te drukken en dit kan zij slechts door zich als een volledige eenheid in alle voor haar bestaansgebieden te uiten. Als zodanig is dus de verheerlijking eigenlijk gelijk met de opstanding en is de opstanding iets dat alle gebieden van het wezen moet omvatten, daar het anders geen werkelijke, maar slechts een gedeeltelijke opstanding zou zijn. Nu, dat is het antwoord wat ik er op krijg. Is daar nog verder wat op te zeggen of te vragen?
- x Tweede vraag: Men zegt "God is liefde". Indien dit juist is hoe kan dan de natuur wreed zijn, zoals dit tot uiting komt b.v. in het spel van kat en muis? De kat kan de muis ook direct doden en oppeuzelen. Gandhi zegt "God is waarheid" Dit lijkt mij het juiste. Gaarne Uw mening.
- Nou, je kunt natuurlijk zeggen en dan uit menselijk standpunt : de kat is wreed want ze speelt met de muis een zeker spel, ofschoon we er meteen bij zouden kunnen opmerken, dat deze kat zeker niet wreder is dan sommige mensen die zichzelf dan vaak sportief, sportsmen, willen noemen. Het is maar hoe je het bekijkt. Ze geven een z.g. eerlijke kans die door overmacht alleen te rechtvaardigen valt in hun eigen ogen, maar dat zeggen ze niet. Maar dat heeft eigenlijk met God weinig te maken. Kijk eens, God is liefde en ik zou daar niet willen zeggen: "men zegt God is liefde", maar God is liefde en men zegt het, ofschoon men het niet begrijpt, Want als God waarheid zou zijn - wat ik direct aanneem - hoe kan Hij dan waarheid zijn zonder liefde? Is waarheid eigenlijk niet liefde in z'n meest zuivere vorm? Het is maar een vraag hoor, maar eens over nadenken. Waarom wij geloven dat God liefde is? Wel, als God die kat die muis laat pesten en opvreten, zonder dat de muis er iets beter van wordt en zonder dat de kat daar iets beter van wordt, dan zou ik zeggen: God is geen liefde, dus als het doelloos zou zijn. Maar het is niet doelloos, want de muis leert in dit wrede spel en ook de kat vergroot haar bekwaamheid in het spel, zij verwerven dus beide. Maar liefde dat wordt heel vaak misverstaan als het royale gebaar. Er zijn veel mensen die zouden

willen zeggen: "God is liefde", als Hij nu maar alles geeft wat er nodig is aan iedereen, zonder dat iemand er last van heeft. Iemand die op een dergelijke manier z'n kinderen liefheeft of z'n huisdieren, die noemen ze idioot, men zegt: die verwennen ze en die deugen nergens ^{meer} voor, die kunnen niet op eigen benen staan. God leert - door wat men noemt de wreedheid der natuur, iets waar ik het nog niet zo mee eens ben - leert dus opzichzelve vertrouwen en leert de natuur overwinnen. De natuur is uiteindelijk de dienaar van een ieder die de kracht op kan brengen om deze natuur te bevelen en geen angst voor haar te hebben. Geloof maar niet dat een slang U bijt als U niet bang bent vóór die slang, of wanneer U niet let op die slang. Denk maar niet dat een leeuw U zo maar even aanvalt om U op te peuzelen; dat doet die leeuw alleen maar wanneer hij geleerd heeft dat de mensen bang voor hem zijn. En zo is de kat wreed tegenover de muis, omdat de muis bang is. Zou de muis niet bang zijn dan is het zelfs de vraag of de kat een muis zou doden, tenzij in een toestand waarin ze werkelijk uitgehongerd is. Dus God is wél liefde want door deze z.g. wreedheid - in werkelijkheid de rechtvaardigheid der natuur - compenseert Hij alle gebreken door ze eenvoudig uit te roeien, ze onmogelijk te maken. Ben je bang voor iets? Dan zul je er onder lijden; durf je de dingen in de ogen te zien dan lijdt je er niet onder. En God is natuurlijk ook waarheid, want God wint er geen doekjes om. God zegt niet: och, M'n lieve kind, kom nou maar hier dan zal Oom je een mooi bon-bonnetje geven en dan verbergt Hij in dat bon-bonnetje de wonderolie. Dat doet Hij niet. Hij zegt, moet je die dingen kwijt, goed, hier heb je het middel, vind je het niet prettig? Het is nodig voor je, het is goed voor je en je zult het ondergaan. En probeer je er vandaag omheen te komen, denk niet dat het je lukt, ik heb de tijd. God heeft de mens zo lief dat Hij hem wil maken tot iemand die aan Hem gelijk is, bewust, en daarom moet de mens leren aan de angst, aan de begeerte te ontsnappen, deze - beter gezegd - niet te ontsnappen maar te overwinnen. En daaruit zou je dus kunnen concluderen dat, wanneer God deze zelfde wetten stelt voor haast al het geschapene, dat het Gods bedoeling is het gehele geschapene op te trekken tot Z'n eigen peil, te maken tot bewustzijnsdelers in Zijn wezen. En ik geloof dat dat toch liefde is. De dokter die opereert die is ook wreed, maar als hij het doet om te helpen, dan noemt men het toch een daad van mensenzelfliefde. Waarom mag God dat dan niet? Waarom mag God, met Zijn rechtvaardigheid, met Zijn onverhulde waarheid - die ook in de natuur tot uiting komt - niet? Alle ziekteverschijnselen en ziekten die het zich verheffen tot hoger plan en peil onmogelijk maken, waarom mag Hij die dan niet uitroeien? En is het dan een daad van liefde van Hem dat Hij daarvoor bepaalde wezens tot instrument maakt, of is het wreedheid van Hem? Ik geloof dat ik er nog steeds bij blijf "God is liefde" en God is waarheid ook, natuurlijk. Want als Gods liefde onwaar zou zijn, dan zou God huichelaar zijn en de hele wereld niets anders dan een waanzinnige voorstelling van een waanzinnige. En dat geloof ik niet dat we van God mogen zeggen. Dus ik zou die vraag willen beantwoorden; ik kan het met Gandhi eens zijn, wanneer hij zegt dat God waarheid is, maar ik geloof dat deze uitdrukking, zoals die door mensen begrepen wordt, niet volledig is; dat we daar zeker boven moeten zetten: God is liefde en uit Zijn liefde is Hij waar en rechtvaardig, omdat zonder waarheid en rechtvaardigheid een begrip van Gods liefde en een vinden van Zijn wezen tot een onmogelijkheid zou worden gemaakt. Nou, en dat is dan dat, dat hoop ik tenminste, of zijn er nog meer vragen?

- x Straks heeft een spreker het gehad over een onderwerp "onze eigen vrije wil". In de astrologie daar ziet men dan de dierenriem, die is verdeeld in twaalf huizen. En, zoals ik dan gelezen heb - ik ben zelf geen astroloog, houd mij ten goede - dat begint van het hoofd tot de voeten. Is het nu de eigen vrije wil - wanneer we overgegaan zijn - om die twaalf huizen af te gaan, of is het onze eigen vrije wil om in dat of dat huis terecht te komen? Want ieder huis heeft toch een verschillend aspect. Zoudt U daar enige verklaring van willen geven?
- Nou, ik zou het kunnen proberen. Kijk eens, allereerst geloof ik dat we bij de astrologie moeten zeggen: het feit dat er een wegwijzer staat, is nog geen beïnvloeding van de wil van degeen die de weg volgt. En als je ergens dus in die huizen terecht komt - die dan staan z.g. voor sterren en sterrebeelden, maar in werkelijkheid voor invloedswerelden en dus ook voor geestesgesteldheden - dan kan ik me best voorstellen dat degeen die altijd in de kroeg heeft gezeten, niet de kerk binnenloopt en dus overgaat tot een keuze van dat gebied dat het meest in overeenstemming is met z'n eigen wezen en dat is dus een huis - we zouden kunnen zeggen in deze overdrachtelijke zin, één van de vele woningen in het huis des Vaders. En ja wanneer hij dan eenmaal leeft in die wereld, dan zal hij uit die wereld weer verder moeten leven en dus zal zeer zeker voor z'n eigenschappen het verblijf in dat huis, of in die wereld, die bewustzijnstoestand, zeker meetellen. Maar ik denk niet dat er iemand is die zegt: "je moet", maar ik denk alleen dat er zoiets is van - als je een verkeerd huis binnen zoudt gaan - van: neem me niet kwalijk, ik heb me vergist. En dan zeg je bij je eigen: nou, nou, dat is ook een dure beweging hier; ik zoek het een beetje goedkoper, of omgekeerd: nou, dat is me wel een beetje te laag, ik zoek het hogerop. En zo denk ik dan dat een ieder uiteindelijk natuurlijk datgene kiest wat hem het beste past. Maar aangezien je niet alles kunt be-

- grijpen, zonder alles te hebben meegemaakt op de een of andere manier, denk ik wel dat de meesten van ons toch wel al die huizen op z'n minst een kort bezoek zullen brengen, voordat we weten wat er allemaal bestaat in ons zijn aan werelden. Laat ik het maar zo zeggen.
- x U voelt zelf wel - ik wil hier niet bekend maken ik welk huis ik ben - maar dat ik dat een volgende keer, wanneer ik dat zou moeten aanvaarden, het niet zou doen.
- Ja, dat is nu weer een kwestie van wat je nu denkt en wat je dan doet, dat kan nog vaak heel verschillend zijn, nietwaar? "Ik zal nooit meer vloeken" zei het vloekbeest toen het nieuwe jaar sloeg en bij het klinken trapte z'n vrouw hem op z'n teen en onmiddellijk was het goede voornemen heen en daarvoor in de plaats de woordenvloed. Het zijn vaak kleine dingen waar dergelijke goede besluiten op struikelen.
- x Leiding. Ik heb hier nog een vraag: Uw visie op onze stofwereld en wat U verwacht in de toekomst van deze wereld.
- Och, wat zullen we zeggen? Visie, doorgangshuis. Wat we verwachten in de toekomst? Wat er in het verleden al geweest is. Gelach.
- Maar ja, laten we nu niet zo onbeleefd zijn en het daarbij laten. Kijk eens, de wereld is een oord waarin de geest ervaring op moet doen om boven die wereld uit te komen, dus als de geest te goed wordt voor de wereld, komt ze niet meer op de wereld terug. Dientengevolge zal die wereld voorlopig nog wel een beetje zo, nou ja, laten we zeggen een beetje het rommelige aspect van een bazaar vertonen, waarin zo alles te koop en alles te krijgen is als je maar weet waar het te halen is. Dat is heel begrijpelijk, want de geest die zover komt dat hij die dingen niet meer nodig heeft, die keert niet terug. Maar zo nu en dan zijn al diegenen die er leven, zo op het kantje af goed, dat er iemand gezonden wordt die zuiver goed is, om ze precies over dat ene moeilijke puntje heen te helpen. Ja, dan staat die wereld weer een graadje hoger en dan komt er dus ook weer een geest op te wonen met een hoger graadje van bewustzijn, en op het ogenblik is het weer zo ongeveer zover. Dan gaat het weer een kleine stap omhoog, maar dat wil helemaal niet zeggen dat die wereld ooit volmaakt zal worden, maar dat wil wel zeggen dat bij elke verandering, bij elke keer dat er zo over de grens naar een beter bestaan eigenlijk wordt geschreden door een groot deel van de mensheid, dat er altijd een soort uitverkoop is. Dan moeten er een hoop dingen sneuvelen en aangezien ze dat vanzelf over het algemeen niet graag doen, wordt er dan door allerhand ongunstige invloeden een handje geholpen. Nou, achteraf kun je zeggen: het is maar goed. Toen de Franse-revolutie er was toen zeiden ze: tjonge, tjonge, als beesten, als beesten, wat verschrikkelijk. En als ze het nu achteraf bekijken, dan zeggen ze: ja maar, het was dan toch maar de eerste bewustwording van een deel der mensheid waardoor de wereld werd veranderd en verbeterd d.w.z. dat ze aan meer mensen een beter bestaan ging bieden. En zo gaat het verder. Dus, in de toekomst zullen zeer zeker dergelijke dingen niet uitblijven. En nu mag ik op het ogenblik niet in de regelrechte prognose treden hoor; ik bedoel ik mag niet gaan vertellen, nietwaar, dat er zo'n klein ruzietje komt, nog wat ernstiger afmetingen aanneemt in dat en dat land en ik mag ook niet vertellen dat ... plotseling weer z'n hele politiek verandert, want dat is verboden, dus doe ik dat niet ook. Hilariteit.
- Dan zou je kunnen zeggen: een goed verstaander heeft een half woord nodig, maar ik heb niks gezegd, nietwaar? Trouwens, laten we even nu vastleggen: er zijn op het ogenblik een heel stel mensen hier en ieder heeft voor die twee dingen die ik genoemd heb eigenlijk een ietwat verschillende uitlegging. Zo wordt het eerste feit aan zes of zeven landen gelijkelijk toegekend, met een lichte voorkeur op het ogenblik voor Egypte. En dat andere, dat wordt ongeveer gelijkelijk verdeeld tussen drie wereldmachten n.l. Russia, Amerika en China en in die volgorde, dus jullie weten toch nog niets. Uitbundig gelach.
- Ja, dat wou ik maar even zeggen. Maar wat ik geloof van deze wereld en de toekomst daarvan? Dat kan ik dan nog wel vertellen, daar behoef ik geen feiten bij aan te halen. De mens heeft in de laatste tijd een gevoel gekregen van saamhorigheid dat sterker en sterker wordt. Op het ogenblik misschien nog sterk begrensd door een groepsgeest, door het idee van: "ja, maar onze speciale groep", maar zelfs dat gaat - wanneer het over zuiver menselijke waarden gaat - al een heel eindje over. En daarom geloof ik, dat wanneer de wereld nog een paar schokken te verwerken krijgt, dat er toch een ogenblik komt dat de mensen zeggen: ja, maar het leed van een ander, dat kunnen we niet meer aanzien, daar helpen we. En wanneer het zover is, dan is het nog maar een hele kleine stap tot het volgende punt, dan kunnen we geen leed van anderen aanzien en dus zullen we ze het niet aandoen zover als het in onze macht ligt. En dat is de toekomst van de wereld, maar denk nu niet dat dat morgen gebeurt hoor, want dan heeft het nog wel even de tijd voordat het helemaal zover is, maar dat is de toekomst en die is gunstig, ofschoon de wereld dan waarschijnlijk niet zoveel mensen meer zal tellen als vandaag aan de dag hoor. Maar ja, dat wisselt ook; dat komt en dat gaat, ik zei het al:

doorgangshuis. Vandaag hebben ze er een paar honderd millioen en morgen doen ze het met enkele tientallen, maar ze doen het toch maar en ze komen verder en de wereld past zich aan bij de behoefte van de mensen, zo gek als dat klinkt. En daarom, voor een doorgangshuis zal het wel zo langzamerhand erg dragelijk worden en voor de rest, nu ja, ik zit liever waar ik nu ben. En wanneer ik ergens anders naartoe moet, dan ga ik liever een eindje hogerop. Nou, ik hoop dat het een antwoord is. Zijn we uitgevraagd? Nu, als er geen vragen meer zijn, dan ga ik nog even het woord overgeven aan een collega, die ook nog wel even aan het woord wil komen voor zo'n ogenblikje. Goeden avond.

ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5.- op giro no. 517676 ten name van J.Rientjes, te Scheveningen, verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cent per nummer kost. Ons verslag is een woordelijke weergave van al het gesprokene, daar een en ander op de band-recorder is opgenomen. GAARNE ONTVANGEN WIJ ADRESSEN VOOR HET ZENDEN VAN P R O E F N U M M E R S.
Alle reeds verschenen nummers hebben wij nog in voorraad.

Goeden avond vrienden, (Deze intelligentie is de professor met het Duitse accent die de laatste tijd niet vaak meer doorkomt).

Ik heb maar een korte tijd en daarom wil ik graag een paar kleine dingen zeggen. De wereld op dit ogenblik kent zoveel van die arme mensen die geloven dat de wereld ten onder gaat, zo'n echte wereldondergangsgedachte en die gaat heel vaak nog gepaard met wat wij noemden "Weltschmerz". Dit is allemaal een zekere panische gedachte, een denken dat niet zuiver is. En daarom wil ik daarover even een paar dingen zeggen. Wanneer op deze aarde werkelijk - het is niet zo - maar aangenomen een planeet, of beter gezegd een komet of een zeer grote meteoriet neer zou vallen, dan zal dit tot gevolg hebben dat misschien een betrekkelijk klein deel van de aarde werkelijk vernietigd wordt, dat misschien een paar dagen lang de aarde een klein beetje boeft, dat er misschien wat meer storm en wat meer regen is en onweer dan op andere dagen. Maar dat is geen ramp die de wereld vernietigen kan, houdt dat voor ogen. Dus kan de wereld op deze wijze uiteindelijk niet ondergaan. En als zoiets gebeurt, dan vallen de meeste offers niet omdat de natuur alle mensen eenvoudig wegneemt, maar doodeenvoudig omdat de mensen zo'n angst hebben dat ze, om hun eigen kostbare leven te bewaren een ander leven nemen. En dat gebeurt nog niet eens. Wat ik hier gezegd heb dat is een stelling doch geen realiteit, geen werkelijkheid. En daarom zeg ik: een ieder die met deze ondergangsgedachte in zich loopt, die zal zich moeten realiseren dat deze ondergang slechts voor een zeer klein deel onder de heersende omstandigheden tot werkelijkheid kan worden, dat dus elke vrees daarvoor, elke angst, waanzin is. Diegenen die daarvoor voorzorgen nemen, kunnen die in het redelijke natuurlijk nemen; dit maakt niets uit of U dat doet. Het kan misschien goed zijn, het kan ook niet goed zijn. Maar dat is niet belangrijk, als U maar zorgt dat U niet in zo'n angstgedachte allerlei waanzinnige dingen gaat doen, dat is veel belangrijker. Als het nodig is, dan kunt U heus wel een paar dagen leven op heel weinig eten en heel weinig water, dat zou nog niet zo erg zijn, maar U kunt niet leven als U volle voorraadschuren hebt en U bent bang. De atoomwetenschap heeft natuurlijk wel enige kleine veranderingen aangebracht in het uiterlijk van de aardatmosfeer, maar ook deze zijn zo klein, zo onbeduidend, dat ze niet als werkelijk belangrijk kunnen worden beschouwd. En dan vrienden, wanneer zo'n ramp komt, nu ja "wenn schon, denn schon" (dan moet dat maar zo), dan gebeurt dat, daar kunt U toch niets aan doen. Het zou toch onzin zijn, om zich daar zorgen over te maken, dat moet U goed begrijpen. En daarom zeg ik U dit nu allemaal. Niet omdat ik U nu wil gaan vertellen: o, het is nu afgelopen, er gebeurt helemaal niets meer. Wat altijd in de wereld gebeurt dat gebeurt nu ook en er komt nog wel eens een storm die schade aanricht en het zal nog wel eens gebeuren dat een of andere vulkaan plotseling tot eruptie komt, natuurlijk. Maar dat is alles niet het grote gebeuren, de wereldondergang, dat is allemaal veel kleiner. En omdat dat zo is, moet de mensheid één ding doen, dat behoeft U niet te mijnen genoeg te doen, dat kunt U alleen doen door Uzelf gezond en goed in de wereld te plaatsen. Wanneer ergens iemand hulp nodig heeft, geef ze, dan zult U op Uw beurt ook geholpen worden als U hulp nodig mocht hebben, duidelijk? En dan kan ik natuurlijk verder allerlei dingen gaan vertellen, maar ach, wat heeft het voor doel? Laten we liever buiten dit onderwerp nog een klein ogenblik zo gemoedelijk babbelen. Wanneer ik n.l. zo op deze wereld kom, dan heeft altijd één ding mijn grote interesse, dat is de wetenschap van de mens. En dan weet ik natuurlijk dat ze heel veel dingen nog niet juist weten, maar ze gaan vooruit. En het komische is dat de wetenschap zover vooruit is gegaan, dat ze op het ogenblik een dwang wordt voor de menselijke waarde. Nu ja, U verstaat mij wel, niet? Dat is een dwang die wordt opgelegd aan de mensheid en dat is mooi, dat is heel mooi, want nu gaat U in een wereld van machines en van proeven nemen en van grote kennis, langzaam maar zeker Uw eigen gedrag zodanig veranderen, dat het aangepast is aan een veel hogere beschavingstoestand. De wereld die zo roept over haar cul-

tuur, ach, cultuur, dat is een woord dat is dikwijls misbruikt. We hebben heel veel horen spreken over de cultuur van dit en van dat land en - ja, waarom ook niet - men heeft horen spreken over bloed en bodem enz. Dat was niet allemaal onzin, dat was niet allemaal slecht, maar men heeft het overdreven, men heeft gedacht: dat is nu het enige. En laten we nu niet in diezelfde fouten terugvallen, laten we die niet herhalen. Cultuur, beste vrienden, dat is wat van binnen in elk mens moet zitten en dat kan zitten in de grootste dorpsidioot, die kan ook een aanvoelen hebben van schoonheid, die kan ook zeggen: kijk eens, dit kan ik doen en dat mag ik niet doen; dat kan ik mooi vinden en dat is niet mooi. Deze cultuur die kan niet ondergaan. Al die uiterlijke vormen, dat is allemaal onzin en dat verandert. De mode van vandaag is over vijf jaar belachelijk en misschien dat ze over honderd jaar modern is, wie weet? Dat heeft daar niets mee uit te staan, maar de wetenschap die heeft wat anders gedaan; ze heeft bepaalde normen gesteld voor het gedrag van de mens. Wanneer U ze verkeerd toepast dan zal diezelfde door U opgebouwde technische wereld en diezelfde wetenschap de mens uitroeien en daarom moet U wel en er zijn zoveel mensen die dat graag willen en in dat willen worden ze gesterkt door de neigingen van de wereld om door over-specialisatie van mens en machine, een verantwoording op te leggen waarbij men eigenlijk bij elke verkeerde gedachte, elk ogenblik dat U verkeerd denkt, iets verkeerd gaat niet alleen voor één mens, maar voor honderden, honderdduizenden, misschien miljoenen. (deze zin is niet duidelijk en loopt niet) En dan gaat men langzaam leren en dat is zeer interessant. Wat dan ook interessant is, dat is dat men voor de eerste keer een raket gaat afschieten naar de maan, dat is niet proberen daaromtrent, maar het is wel de eerste keer dat men zo'n raket heeft uitgerust met een aantal instrumenten die automatisch op aarde registreren wat in de raket ervaren wordt, wat voor condities er in het Al zijn. En ik geloof dat ook dat voor de mens een zeer groot gebeuren is, want daardoor krijgt de wereld een nieuwe krachtbron, een nieuwe mogelijkheid om krachten op zeer billijke wijze te ontnemen aan de oneindigheid en te gebruiken voor het welzijn van de gehele mensheid. Weet U, ja dat is niet fantastisch, dat is de realiteit van vandaag aan de dag voor U. U leeft in deze tijd en het kan wel zijn dat dergelijke uitvindingen nog lang verborgen blijven uit strategische of politieke belangen, maar heel lang kan dat niet duren, daarvoor is deze macht te groot. En zo zal deze macht zelfs daar corrigeren waar de mens tot samenwerking nog te eenzijdig is. En daarom, mijne vrienden, wanneer de wereld ook niet rustig blijft en altijd weer allerlei eigenaardige verschijnselen toont, dan kunnen we desalniettemin zeggen: de wereld is aan een keerpunt, een keerpunt in het menselijk bestaan. Nieuwe eeuwen komen, waarin de wereld anders zal zijn en naar ik werkelijk geloof beter, veel beter en U zult daar zeker nog de eerste periode van meemaken. Ieder die nog vijf jaar te leven heeft die zal het begin van deze grootse omwenteling zien. Dit is nu helemaal geen voorspelling, dat is factisch, dat bestaat vandaag aan de dag al. En omdat het bestaat zult U het ook meemaken. U zult zien hoe groot de mensheid zijn kan wanneer ze het kleine van de onderlinge strijd eindelijk vergeet. En daarmee vrienden, neem ik afscheid en geef het woord aan "het schone woord" die als laatste spreker voor U zal spreken. Goeden avond.

Goeden avond vrienden,

Wij gaan deze bijeenkomst besluiten met "HET SCHONE WOORD". Vorm en behandeling behoud ik mijzelf voor en het aantal onderwerpen limiteer ik tot zes, ten hoogste zeven. Wie van U heeft een onderwerp zo mogelijk éénwoordig uitgedrukt?

x GEWETEN - MORGENROOD - HARTZEER - VREDE - ZELFVERLOOCHENING - GEBED - CULTUUR -
HARMONIE.

- Wanneer wij komen tot het morgenrood der bewustwording en de eerste harmonie is ontwaakt, begint ook het geweten te spreken en veel hartzeer zullen wij dan in ons ontdekken, een groot leed om dat wat wij misdreven hebben, maar toch zal datzelfde ons opwekken tot vrede, want wetende onze feilen, kunnen wij ontkomen aan de ban gelegd door onze fouten. En dan zullen we zeker met een gebed tot God, de weg gaan naar het licht en de bewustwording.
Is dat voldoende?

x Ja.

't Is of een worm knaagt in mij;
Een voortdurend doffe pijn
Klopt aan de poorten van het zijn
En het is als wenkte mij een dood
Die meer is dan de stof verlaten
Een duisternis die in mij is,
Een duisternis die rond mij is,
Die ik moet haten
Omdat zij betekent het vergaan van mijn zijn.
En in mij boort en knaagt de pijn

En ik wacht.
En in de nacht die dreigt rond mij heen,
Waar in ik mij zo verlaten en alleen
Gevoel, pikt een enkele straal van rosig licht.
Wanneer ik mijn blikken naar de bronno toe richt,
Dan zie ik het morgenrood
En ik ontdek dat mij niet dreigt de dood;
Dat niet in mij boort een ziekte,
Dat het niet is een leed,
Maar het geestelijk bewustzijn
Dat ook wel ,gewten, heet.
En ik vraag mij, hoe moet ik gaan?
En ik zie wat ik heb misdaan,
En ik werp van mij af de hatelijke waan
Van goedheid die ik niet bezit.
Hoe'n leed is dit!
Wat doet mij 't harte zeer.
Eens zag ik tot mijzelve op,
Nu zie ik op mijzelve neer,
Begrijpend hoe ik heb misdaan.
En nu, nu zie ik weer naar het licht
En wil tot het licht nu gaan.
En dan schrijd ik uit,
Belaën met leed
En bestijg de bittere berg,
De berg der zelfverloochening
Die men Calvariën heet.
En ik offer al wat ik was, wat ik ben,
En ik offer al wat ik zal zijn.
En ziet, als loon van het offer
Wordt mij genomen de pijn
En het leed; wordt mij gegeven de vrede.
Voorbij is het leed, het is gelede'.
Het is nu een vreugde, een vrijheid, een kracht
En de zon van het geestelijk zijn rijst mij
Boven de horizon, als onweerstaanb're macht
Van vreugde. En dan ontplooit de harmonie
Zich in mij tot een melodie.
Ik kan niet zwijgen, moet mij uiten;
Al zou ik willen, kan de lippen niet meer sluiten.
En er wordt uit mij geboren een gebed:
Mijn God, Uw leven en Uw wet
Ze zijn mijn leven en mijn zijn.
God, spaar mij niet het leed en pijn,
Maar doe mij gaan tot in Uw licht;
Gij die eens in den beginne
Mij in een duisternis hebt opgericht
En gezet op het pad dat Gij mij wijst.
God, ik dank U voor het zijn,
Dank U voor leed en ik dank U voor pijn,
Want Gij, Gij hebt mij gevoerd
Tot aan dit oord, waarin er vrede is en harmonie
En dan, dan kan het woord niet meer uitdrukken
Wat ik er vaar en zie.
En ik kan dan de vreugde, 't geluk van het zijn
En weet mij, al ben ik misschien onmetelijk klein
Vergeleken bij het licht en de zonnekracht
Die in het morgenrood mij een ogenblik bewustzijn bracht.
Maar ik weet ook, het geweten is niet de worm die mij
Het is het bewustzijn dat verder mij draagt. knaagt,
Ik weet, ik weet dat m'n God met Zijn kracht
Mij steunt, en dat waan is de duistere nacht.
Ik weet dat Hij is mijn zijn, mijn bestaan
Dat ik alleen nog Zijn wegen zal gaan.
Ik weet dat ik heb gevonden de macht die vrede heet
God, de Schepper van Al, de Schepper van vreugde en leed,
Die mij roept, die mij leidt, tot Wien ik eens,
Hoe onvoorstelbare vreugde, komen zal.

Ik dank U voor Uw aandacht. Ik wens U een goeden avond en een prettige
huisgang.